

SZÖVEG –
JÁMBOR-MINISKA ZSEJKE

KÉP –
PÁCZAI TAMÁS

AZ UTCA GYERMEKEI

„Amikor az ember megszületik erre a világra, nem rendelkezik mindennel, amire szüksége van testi és lelki életének fejlődéséhez. Szüksége van másokra. Különbségek jelennek meg, amelyek életkorhoz, testi képességhez, értelmi és erkölcsi adottságokhoz, gazdasági tevékenységhez és vagyonhoz kötődnek. A talentumok nem egyformán kerülnek szétosztásra. E különbségek Isten tervéhez tartoznak, aki azt akarja, hogy mindenki megkapja a másiktól, amire szüksége van, és akiknek pedig különleges talentumai vannak, osszák meg értékeiket azokkal, akik rászorulnak erre!” (A Katolikus Egyház Katekizmusa)

◆ KALLÓDÓ ÉLETEK

A fény küszködve tör utat magának a VI. kerület kipufogógáztól megkopott házfalai között. Az Izabella utcai megállóban ácsorgók még alig törölték ki szemükből az álmot, arcukat maszk fedi, tekintetüket mereven telefonjuk kijelzőjére szegezik, amíg a troli nyikorogva lefékez a piros pinceajtó előtt. Ketten lézengenek a bejárat körül, arcuk nyújtott, egyikük cigarettát sodor, a másik a falnak támaszkodva pihenget, vállát rafiátáska nyomja, amiben az egész életét magával cipeli. „Csak Egyet Szolgálat” – hirdeti a kiírás. Megkerülöm a hajléktalanokat, behúzom a nyakamat és leászom a lépcsőn, amelynek alsó fokáról egyenesen a konyhába látok, ahol a korai időpont ellenére már sokan sűrögnek.

Számítottak az érkezésemre, így egy gyors bemutatkozó kör után odaállok a konyhapulton tornyosuló kövér veknik mellé. A szendvicseket két olasz pap keni a viaszosvászonnal leterített konyhaasztalon, velük szemben önkéntes egyetemista lány szeleteli a reggelihez járó uborkát.

A kész szendvicseket ketten szalvétázzuk Alessandro atyával. A kisebb darabokat félretesszük, hogy később összecsomagoljuk, a nagyobbakat betakarjuk és tálcára tesszük. A missziós papot, aki akcentussal, de folyékony magyarsággal mesél nekem, az az elvezette Milánótól a belvárosi pincehelyiségig, hogy a hitnek nemcsak szavakban, hanem tettekben is meg kell nyilvánulnia.

Miután előkészítjük a reggelit, ami szendviczből, uborkából és teából, kávéból áll, Gyula vesz a szárnyai alá, aki a regisztrációs pultba állít, ahol az érkezők adatait rögzítjük. Az lesz a feladatom, hogy elsőként köszöntsem őket, majd vitamint, papír zsebkendőt,

sebészi maszkot kínálnak a rászorulóknak. A közös ima előtt kimegyünk a levegőre, beszélgetünk kicsit. Gyula elmondja, hogy állami gondozásban nőtt fel, aztán évekig hajléktalanként tengette az életét, mára azonban az intézmény nélkülözhetetlen munkatársává vált, aki jó példaként szolgál a közösségben. Nincs idő sokáig faggatni, a reggeliztetést nem könnyű levelezni, és a vendégek már hosszú sorba rendeződve várják, hogy nyíljon az ajtó.

Körbeállunk. Ágnes nővér imát, Alessandro atya pedig áldást mond, mielőtt mindenki a helyére megy. Az első vendég egy udvarias öregúr, aki remegő kézzel veszi el a vitamint, aztán kedvesen megköszöni, amit kap. A második még csak nem is köszön, tekintetét a földre szegezi, miközben koszos maszkjába dűnnyögi a nevét, aztán magához ragadja a zsebkendőket, és reggelizni igyekszik. Egymást követik az elnyűtt ingekbe, kabátokba bújtatott kopott sorsok. Sokan jókedvűen érkeznek, még viccelődnek is velem, bókjaikba olykor belepirulok. Van, aki a hajnali időpont ellenére alkoholszagot áraszt, másnak a többévnnyi herbálozás von ködfátylat a tekintetére, de akadnak olyanok is, akiknek teljesen hétköznapi

a külsejük. Ha az utcán pillantanám meg őket, azt gondolnám, hogy dolgozni sietnek.

„Van wifi?” – kérdezi egy izmos fiatal srác. Beszédbe elegyedek vele. A férfi – nevezzük Robinak – a Kazincbarcikától négy kilométerre, a Sajó völgyében megbújó Múcsonyból származik. Állami gondozásban nőtt fel, aztán javítóintézetbe, majd börtönbe került „balhézésért” – ahogy ő fogalmaz – ami főleg rablást és kábítószerrel kapcsolatos jogsértéseket takar. Elmondása szerint amióta legutoljára kiszabadult, szakított korábbi életmódjával, nem drogozik és nem „balhézik”. Éppen a védettségi igazolványára vár, hogy kimehessen Bécsbe, ahol jobb életkörülményeket remél magának és a barátnőjének, aki kint várja. „Ez mit jelent?” – bökök rá a kezén látható ACAB feliratra. „All cops are bastards (minden rendőr szemétláda)”. „És ez?” – mutatok egy apró kéklő pontra. „Arra emlékeztet, hogy csak egy életem van. Ezt én csináltam a börtönben” – És a csuklódon? – folytatom a faggatást. „A szülem születési és halálozási dátuma. Megölték magukat, ugyanabban az évben” – mondja Robi. Némán bámulom a felkarján elterülő látványos Szűz Mária-tetoválást, miközben

arra gondolok, vajon hogyan alakult volna az élete, ha ez az erős, nagydumás, ápolat megjelenésű srác nevelőszülőkhöz kerül az intézet helyett, vagy másképp cselekszik, amikor döntési helyzetbe kerül.

Mielőtt Robi továbbáll, még odaint egy harmincas évei végén járó nőnek – nevezzük Ritának. Rita Nógrád megyéből jött, még csak másfél éve hajléktalan, és Robi felajánlotta, hogy védelmezi őt az utcán. Három gyermeke él állami gondozásban, a legidősebbnek nemrég volt a születésnapja. Rita megígérte, hogy ott lesz az ünnepségen, de végül nem tudta megvenni a vonatjegyet, így újra csalódást okozott, és úgy gondolja, hogy a gyerekei sose fognak neki megbocsátani. Abban bízunk, hogy felveszik éttermi mosogatónak, és lesz némi jövedelme, de azért nem erőlködik nagyon, elmondása szerint egész jól el lehet lenni hajléktalanként, vannak barátai, és az atrocitásoktól sem fél.

LELKEKET MENTENEK

A Csak Egyet Szolgálat egyházi fenntartású szociális intézmény, amely „Isten gondviselése alapján és elhivatott emberek lelkesedése által működik”. Fenntartója az egyházi jogi személyiséggel rendelkező Új Jeruzsálem Katolikus Közösség, amelynek 1996 óta zajló missziós szolgálata mindig is számos hajléktalan és szegény embert vonzott.

„2007-ben született az ötlet a Budapesti Városmisszió, amikor otthonról elszakadva az öt gyerektől bejutottam a bazilikába. Miközben mentem be a tömött templomba, lépkedtem át az utcán a hajléktalanokat, és rám tört az összeférhetlenség érzése: lépem át az utcán fekvő embert, és közben megyek imádkozni.”

Addig is jártam köztük, adtam nekik, amit tudtam, mégis úgy éreztem, hogy sorsukra hagyom őket. Arra gondoltam, hogy milyen jó lenne, ha lenne egy missziós központ, ahol biztonságban érezhetik magukat, ahol megismerhetjük őket, és ők is elmondhatnak mindent, ami velük történt” – magyarázza Kunszabóné Pataki Anna, az Új Jeruzsálem Katolikus Közösség Csak Egyet Szolgálatának alapító vezetője.

Anna arról is beszél, hogy a vendégek között sok a drogos, alkoholiista, prostituált, a betegségtudat nélküli pszichiátriai beteg, az évtizedekig börtönben lakott ember, az állami gondozott, de sokan vannak olyan is, akiknek van jövedelmük, de arra már nincs pénzük, hogy az élelmésüket is fizessék.

Az alapító számára az az egyik legérdekesebb a hivatásában, ahogy azt látja, hogyan alakul ki egy emberben

az a személyiség, aki lehetett volna, ha nem kapja meg az életében azt a sok nehézséget. Anna hiszi, hogy mindenkinek van egy olyan személyisége, ami a szeretettel – főként Isten szeretetével – való találkozáskor jelenik meg.

„A nyitás napjaiban ide telefonált a szomszéd nappali melegező, hogy figyelmeztessen, ne engedjük be azt az embert, akit így és így hívnak, és így és így néz ki, mert szétverte nálunk a berendezést, és most mentek el a rendőrök. Amikor felnéztem, pont ott állt az illető előttem, és be kellett engednem, hiszen nálunk nem csinált semmi rosszat. Őt gyönyörűség volt megszelídíteni!

Az elején uralni akarta a helyet, és fokozatosan kellett leállítani, igazi türelemjáték volt. Fegyelmezni is kellett, az elején minden nap le kellett ülni vele beszélgetni, aztán hetente, aztán havonta, idén pedig csak kétszer volt erre szükség. Három éve vettük fel a munkatársak közé. Az ő története is bizonyítja, milyen fontos, hogy minden nap itt legyünk velük! Mi más dimenzióból nézzük a segítséget, lelkeket menteni vagyunk jelen, és egyébként szociálisan is segítünk, de elsősorban az embert akarjuk felemelni” – hangsúlyozza az alapító, majd belekezd egy újabb történetbe.

A Szolgálat egykori vendége – nevezzük Rolinak – huszonhárom éves volt, amikor rátalált a nappali menedékre. Nyolc általánost végzett, aztán a gimnázium alatt a haverokkal csellegett. Édesapja volt a példaképe, aki hamar meghalt, édesanyja pedig mentálisan labilis volt, talán pszichés beteg is. Roli abból élt, hogy hétfélig házakat rabolt ki Ózd környékén, és leitta magát. Mire a Szolgálatnál kopogtatott, már háromszor járta meg a börtönt, és amikor legutoljára kijött és hazament, már se az anyját, se a hűgát nem találta otthon. Amikor felment Pestre, és először találkozott Annáékkal, az volt a benyomása, hogy „ezek nem normálisak, egy tróger vagyok, mit örülnek úgy nekem?”. A Szolgálatot alapító házaspár éppen akkoriban indított Alpha Kurzust (olyan tanfolyam, amelynek elsődleges célja, hogy a kereszteny hit alapjainak megismerésében segítsen), aminek a végén van egy imádság, ahol elmondása szerint Roli találkozott Istennel.

„Meggérte a férjemet, hogy hadd keresztkedjen meg, ő lett a keresztapja, így a családunk tagjává vált. Gyula és ő láták felőni a gyerekeinket, ha elutaztunk, ők vigyáztak a házra, a járványig a szentestéket is velünk töltötték. Amíg ismerkedtünk, észrevettem, hogy Roli elképesztően okos. Éjszakánként a metróépítésen dolgozott, hajléktalanszállón lakott, és szabadidejében szó szerint kijegyzetelte a nálunk talált történelmi és filozófiai könyveket, Dosztojevszkijt kaptam tőle karácsonyra.

Aztán egyszer csak azon kapta magát, hogy körözik egy korábbi tette miatt. Letöltötte a maradék büntetését, kilenc éve nem hajléktalan már, egy nyomdában dolgozik, ahol megbecsülik, és egyre feljebb lép a ranglétrán” – meséli Anna.

ELÉRHETŐ CÉLOKAT KELL MEGFOGALMAZNI!

A szolgálatvezető is hallotta már azokat a hangokat, amelyek azt mondják, hogy a hajléktalanok maguk tehetnek a sorsukról, és csak egy feladatuk lenne, hogy elmenjenek dolgozni. Anna azonban azt tapasztalja, hogy ezeknek az embereknek sokszor az állapotuk egyszerűen nem teszi lehetővé, hogy minden nap dolgozzanak. „Van főiskolát végzett angoltanár vendégünk is, akinek szép háza volt, gyerekei, felesége. Aztán huszonhét éves korában skizofrénia jött ki nála. Anyyira súlyos személyiségzavarára lett, hogy a család már nem tudott vele együtt élni. Van szklerózisosunk is, aki szociálpolitikusnak tanult az egyetemen, de mára annyi pszichiátriai problémája lett, hogy szörnyű állapotba került. Volt egy fiatal értelmiségi lány, aki együtt lakott az édesanyjával és a nagynénjével, akik aztán elfekvőbe kerültek, ő pedig semmit nem tudott fizetni, és hajléktalan lett. Amikor elkezdtem ezt a szolgálatot, akkor is ismertem már több hajléktalant, ezt tanultam az iskolában, és még így is azt hittem, hogy sokkal többen tehetnek arról, hogy ilyen helyen vannak, aztán bebizonyosodott, hogy rosszul gondoltam. És aki tehet róla, annak is esélyt kell adni” – magyarázza Anna.

Az alapító szerint fontos lenne, hogy a társadalom jobban megismerje a hajléktalan sorsra jutó emberek történeteit, ezért is adták ki 2018-ban a Senki

Gyermekei – Huszonhat sors az utcáról című könyvet, amelyen keresztül közelebbről is megismerhetjük azokat az okokat, amelyek a hajléktalansághoz vezethetnek.

Minden történetből kiolvasható, hogy a hajléktalanság problémájának origója – csakúgy, mint a prostitúció, a bűnözés és a függőségek esetében is – a megtartó háttér hiánya, és a gyermekkori elhanyagoltság. Éppen ezért fontos lenne, hogy a kormányok felismerjék, a gyermekvédelem a társadalom egyik legfontosabb tartóoszlopa, amely ha megfelelően működik és jól képzett, megfizetett szakemberekkel dolgozik, képes létrehozni azt a védőhálót, amit a család feladata lenne biztosítani. Emellett a hajléktalanság problémáját az is súlyosbítja hazánkban, hogy a pszichiátriai ágyak számának drasztikus csökkenése és a szükséges utógondozó hálózat hiánya miatt pszichiátriai betegek nagy számban kerülnek az utcára. Nekik az önálló életvezetés örökre álom marad, számukra az egyetlen esélyt az életben maradásra a Csak Egyet Szolgálathoz hasonló karitatív szervezetek jelentik. Az évtizedek óta a segítő szakmában dolgozó Anna azonban óva int mindenkit attól, hogy önállóan, egyenként segítsen a rászorulókon. Szerinte ha valaki karitatív tevékenységben gondolkodik, érdemes olyan szervezeteket, szakértőket felkeresni, akiknek már van tapasztalatuk ezen a területen. A Szolgálat örömmel fogad minden önkéntes felajánlást – legyen az személyes jelenlét, imádság, tárgyi adomány, ill. egyszeri vagy rendszeres anyagi támogatást a Csak Egyet Szolgálat Alapítvány részére. ♦

SZÖVEG –
ACZÉL PETRA nyelvész, kommunikációkutató

SOROZAT –
KÖZVILÁGÍTÁS

5 CSILLAG

Önök is olvasgatják? Előtte vagy utána, amikor már megbánták? Esetleg csak szórakozásból, vagy erre is alapozzák a döntést? Még tart a nyár, még jó volna valahová elmenni, valahol megszállni, valami finomat enni, szépet látni. Nosza, beütjük az internet keresőjébe vágyunk homályos tárgyát, és már kattinthatunk is oda, ahol a legizgalmasabb lehetőségeket találjuk. De sokszor már klikkelnünk sem kell, hogy eldöntsük, oda bizony nem érdemes mennünk. Mert kevés a csillag. Nem az égen, hanem az értékelésekben.

◆ Az öt csillag manapság már nemcsak a szállodák besorolásának legmagasabb fokozata, hanem a valaha ott megszállt vendégek értékelési skálája is. Akár termékről, akár szolgáltatásról van szó, egy online felületen akkor érezzük biztonságban magunkat, ha vannak ügyféltértékelések. És nemcsak számmal (csillaggal), hanem szóban is. Értékelhetjük a botporszívót és a matt rúzsot, az egyetemi oktatót és a szálláshely büféreggelijét. Mások pedig olvashatják, amit írtunk. „Csodálatos árnyalat, minden nap ezt viselem, ajánlom” – rajong valaki a szemhéjpúderért, más viszont kiábrándultan figyelmeztet a lapra szerelt könyvespolccal kapcsolatban: „Apukámnak rendeltem, de már az első nap kiesett belőle egy csavar. Az ügyfélszolgálat nem segített. Borzalmas üzlet!” És olyan is van, aki csak nemes egyszerűséggel, fáradságot nagyon is kímélve ezt közli, „Rendben volt”, amikor a belvárosi szállodát véleményezi.

Az online biznisz nem nélkülözheti a véleményeket. 72 százalékunk jobban bízik abban az oldalban, amely közöl véleményeket, 92 százalékunk pedig el is olvassa a mások által írt reflexiókat, mielőtt dönt a „beruházásról”. A legtöbben mindössze 2-6 darab másoktól származó szöveges értékelést olvasunk el, de már ez is elég ahhoz, hogy több mint 70 százalékunk belefogjon a vásárlásba. De ne higgyük azt, hogy az az igazi, ha csupa kiváló

értékelést találunk valahol. A „csupajó” gyanús. 32 százalékunk úgy vélekedik, hogy akkor hiteles az ügyfélvélemények sora, ha van köztük negatív is.

A mások által beírt értékelések tehát nagyon meggyőzőek. Ezért tesznek meg mindent az üzletben, hogy megszerezzék őket. Promócióval, egyéni ajánlattal, fizetett véleményezővel. Mert, bár nyilván nem tisztességes módszer, végeredményben az online térben nem emberekkel, hanem „csak” véleménydarabkákkal találkozunk.

Ez az a sikersztori, amit – sokszor láthatatlanul, a világ más táján, vagy éppen a populáris filmekben láthatóbban – az emberekre is alkalmaznak. Láthatatlan, de az online randiappok pontozhatják a résztvevőket annak alapján, mások mennyire sokszor találják őket vonzóknak. Látható, hogy a közösségi médiában a portréfotókhoz érkező lájkok száma is megkülönböztető értékelés. És akkor még nem szóltunk olyan piaci szolgáltatásról, amelyhez voltaképpen „besorolnak” minket (például hitelképesség), a kínai társadalmi kreditrendszerről nem is beszélve.

Az értékelések érdekesekek: dolgot, ígéretet, embert, világot minősíthetnek. És értékesek is. Ezért megéri róluk gondolkodni, amikor Önök is olvasgatják őket. Sőt, akkor is, amikor írják. ◆

SZÖVEG –
MOLNÁR-BÁNFFY KATA

KÉP –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
KÖZKINCS

„ÉL MAGYAR, ÁLL BUDA MÉG!”

Magyarként számos élményünk van a budai Várról. Osztálykirándulások, családi rokonlátogatások, hosszú tanulások a Széchényi Könyvtárban, kiállításélmények, előadások a Várszínházban... Ezek az emlékek általában összekötődnek a pusztuló romok, üres, rosszul felújított épületek látványával (gondoljunk csak a szocializmus iparának nagyobb dicsőségét hirdető nyílászárókra a palotán). De ilyen világban éltünk, számos dolog nem stimmel, besoroltuk ezt is ezek közé. Hogy aztán a budai Várhoz a rendszerváltást követően sem mert senki hozzányúlni, az már bosszantó volt. Eltelt több, mint húsz év úgy, hogy még mindig nem kezdtünk semmit a magyar államiséget oly sokrétűen szimbolizáló Várral.

◆ A paloták értékes tereit a könyvtárak és múzeumok poros raktárai foglalták el, és a buszos turisták vagy ötöseivel tudtak csak feljutni az OSZK liftjein, vagy bokatoréást kockáztattak az elhagyott sétányokon. A várszoknya felületei mintha gazdátlanok lettek volna, élükön a dunai panoráma részeként is jelentős Várkert Bazárral. Az lehetett az érzésünk, hogy van egy várunk, a világörökség részét képező budapesti panoráma hangsúlyos része, de kallódik. Nincs gazdája.

A Vár megújítása persze nem kis feladat, és nem csak anyagi értelemben. Gondolat, vízió, stratégia kell hozzá, meg persze tartás, öntudat és nem kevés elszántság is. A Várba látogatók jó ideje a folyamatos épülés időszakának lehetnek tanúi. Ennek örül a nyugatra emigrált, de mára visszaköltözött magyar bácsi is, aki rendszeresen feljár vidéki házából gyermekkorára várbeli színhelyeinek újraépitését megfigyelni. Meg is köszöni hirtelen Fodor Gergely kormánybiztosnak, aki kalauzolt minket a Várban, és aki bevezetett annak történetébe, egészen a 13. századtól.

A budai Vár története ugyanis egyértelműen akkor kezdődik, a tatárjárás után, IV. Béla gondolataiban. Ő döntött úgy, hogy itt, a Duna mellett, a Várdomb északi csücskében építkezni kezd. Az építések és a pusztítások periódusai váltották egymást utána is. A legnagyobb mértékű építkezés a Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond és Mátyás nevével fémjelzett időszakban zajlott, akkor vált jelentős helyé a budai Vár, ez volt az első aranykora. A mohácsi csata, majd Buda elfoglalása után a törökök vették át a terület ellenőrzését, itt rendezkedett be a budai pasa, városközpontot alakított ki, ehhez templomokat romboltak le vagy építettek át mecsetté. A törökök kiűzése után Mária Terézia idejében kezdődtek ismét nagy léptékű újjáépítések, ezekkel a magyarok a Habsburg uralkodót szerették volna lenyűgözni, remélve, hogy többet tartózkodik majd Budán. De a Habsburgok ezután sem használták különösebben sokat az uralkodói központot. A reformkorban számos új funkció települt ide, a szerzetesrendektől a csillagvizsgálóig.

Stöckl lépcső

Az 1848–49-es szabadságharc alatt a palota súlyosan megsérült, részben leégett. A passzív rezisztencia korában látványosan nem nyúltak a szabadságharc véres leverésére emlékeztető budai romokhoz – az egyetlen fejlesztés az volt, hogy a véres kezű Hentzinek szobrot emeltek a Dísz téren. Az 1867-es kiegyezés után rendezték a viszonyt a Habsburg uralkodókkal, ismét az építkezések időszaka kezdődhetett. Nem is akármekkora léptékben: azt mondják, Chicago után a világ második leggyorsabban bővülő, fejlődő városa volt akkoriban Budapest. Az óriási fejlődésből nem maradhatott ki a Várhegy sem.

Fodor Gergely kormánybiztos

Ybl Miklós 1889-ben kapott felkérést a Budavári Palota kibővítésére, majd maga jelölte ki utódjául Hauszmann Alajost, a mai újjáépítési program névadóját. Körülbelül 10-15 év alatt, 1905-re készült el a palota északi szárnya és a hozzá kapcsolódó számos épület, a Lovarda, a Főőrség, a Stöckl lépcső, a déli és nyugati kertek. A Vár gyönyörű és méltóságteljes lett, a virágkorát élő Monarchia koronaékszere.

„Szeretnénk, ha a századfordulón ért volna véget a Budavári Palota történelme” – mondja félmosollyal a kormánybiztos –, „de sajnos jött a második világháború, a náci Németország Budapestet erődde nyilvánította, amelyet bármi áron meg kellett védeni a hódító orosz hadsereg elől. Inkább Bécszet akarták megmenteni a pusztulástól. Ma már tudjuk, hogy egyiket sem sikerült.”

A súlyos károkat szenvedett budai Vár problémáját a kommunista hatalom sem kiköpní, sem lenyelni nem tudta, ezt jól tanúsítják a Központi Bizottság jegyzőkönyvei is. Végül egy lengyel építész delegáció javaslatára a Vár Mária Terézia korabeli arcát próbálták visszaállítani, megőrizni – ennek köszönhetjük, hogy legalább a korai építészeti emlékek egy része megmaradt. Merthogy minden mást tönkretettek. A sérült épületeket sokszor több évtizednyi halogatás után nem megjavították, hanem felrobbantották, lerombolták. Több kárt tett a Várban a kommunizmus, mint a háború.

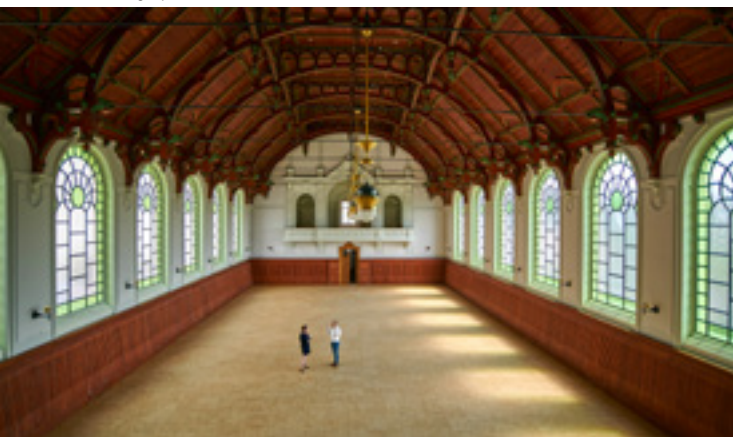
A rendszerváltás után a Várhegy északi oldalán a polgárváros szépen fejlődésnek indult, a palotanegyedhez azonban továbbra sem nyúlt senki, se pénz, sem akarat nem volt hozzá. Még az első Orbán-kormány hozott döntést arról, hogy a Sándor-palotát felújítják, ide már a következő kormány idején költözött aztán a köztársasági elnök. Egy újabb Orbán-kormány kellett ahhoz, hogy a Várkert Bazár felújítása megkezdődjön és be is fejeződjön.

Még építési terület a Lovarda előtt

Az Oroszlános udvarban is van mit megnézni

Lovarda: Budapest legszebb rendezvénytere

A Lovarda egyes terei catering célra kialakítva

„Ezt afféle mintafeladatnak tekintettük” – folytatja Fodor Gergely, miközben végigjárjuk a jelenlegi munkahelyszíneket. „Kellott egy sikeres projekt, hogy legyen tapasztalatunk arról, igenis lehetséges egy évtizedeken át elhanyagolt területet régi fényében felújítani, és átadni a látogatóknak. Így készülhetett el ezután a Karmelita, a Főőrség, a Mátyás kútja és a Lovarda.”

A kormánybiztos és az általa vezényelt Hauszmann-program 12 évre tervez, ebből az első harmad jár le lassan, 2022-ben. A kiindulópont a Vár 1905-ös állapota, az utolsó fénykora.

Sétánk idején a legnagyobb munkálatok a palota déli összekötő szárnyában, a Szent István-terem újjáépítésén zajlanak, amely a palotának egy egészen különleges, legendás történelmi tere, és a hazai iparművészet csúcsa volt (és lesz). Az augusztus huszadikára tervezett átadó után, ősszel befejeződnek a Csikós udvaron és annak környezetében végzett munkálatok is.

Még idén nekikezdenek további három fontos terület megújításának: a Vöröskereszt Egyetel egykori székházának a Dísz tér sarkán, a Kallina Mór tervei alapján épült Honvéd Főparancsnokságnak és az egykor a Szent György tér tabáni oldalán álló, felrobbantott épületnek,

József főherceg egykori palotájának. Utóbbit tisztán ideológiai okokból hagyták tönkremenni a kommunizmus évtizedei alatt, „a múltat végképp eltörölni” jegyében: munkásszállónak használták, majd filmforgatásokra adták ki, végül 1968-ban felrobbantották – bár szakemberek véleménye szerint könnyebb lett volna újjáépíteni, mint eltüntetni.

Fodor Gergely úgy értelmezi a maga és kollégái feladatát, hogy lehetőséget kaptak pótolni mindazt, amit az előző generációk elvesztek. Egyfajta történelmi szükségszerűségként tekint arra, hogy most megint egy építkezési időszak jöjjön a romlás és pusztulás után.

„Hogy kell elképzelni ezt az összetett munkafolyamatot?” – kérdezem a kormánybiztost. „Jól meghatározott terv mentén haladunk. Rendezni kellett a területek jogi státuszát, egységes tulajdonosi szerkezetet kellett kialakítani. Létre kellett hozni egy működőképes, kiváló szakemberekből álló szervezetet, amely nemcsak az építkezéseket bonyolítja le, hanem a teljes területet üzemelteti is. Nagy kertészcsapatunk van például, akikkel megpróbáltuk parkosítással élhetővé, élvezhetővé tenni ezeket a tereket, vadvirágos rétet és pihenőpadokat hozva létre a turisták által látogatott helyszíneken. Mivel nem hagyományos

A Lovarda impozáns épülete a Stöckli lépcsőről

A Budavári Palotanegyed megújult pihenői és virágágyásai

Teljesen megújul a Szent István-terem

A Főőrségben kialakított kávézóban

ingatlanfejlesztés, hanem történelmi rekonstrukció zajlik itt a Várban, minden épületre vonatkozóan elkészült egy történelmi, tudományos dokumentáció. Szakértői csapat ássa elő a legkülönbözőbb szállítóleveleket, számlákat, színmintákat a hiteles rekonstrukcióhoz. Utóbbiakból tudjuk például, milyen is volt pontosan a híres Hauszmann-zöld, amely például a Lovardában számos belsőépítészeti elemnél megjelenik. Ugyanakkor a megújuló funkcióknak megfelelő, 21. századi szempontokat is figyelembe kell vennünk – például biztosítanunk kell az akadálymentes közlekedést, és természetesen máshogy alakítjuk ki most a Főőrség belső tereit, mint száz éve, hiszen most nem egy puritán laktanya-épület, hanem egy kávézó és étterem várja ott a látogatókat.”

Építőanyagok, gépek, pallók, állványok között haladunk, Fodor Gergelyre hol ez, hol az a mesterember köszön rá. A beszélgetésekből kiderül, a Szent István-termen dolgozó különleges szakembereknek – készítsék akár a csempét, a csillárt, a faborításokat – óriási megtiszteltetés, a pályájuk egyik csúcsa ez a munka. Az érték, ami itt keletkezik, számokban nehezen kifejezhető.

Pszichoterápiákon szokták mondani, hogy tanuljunk meg szolidárisak lenni saját magunkkal, megérteni és elfogadni a múltunkat, és bátran büszkének lenni arra, amire

van miért. Ez nemcsak személyekre, hanem közösségekre is igaz lehet. Ilyen közösség a nemzet is. Amikor a budai Vár századfordulós fénykorának emlékeit állítjuk helyre, ennek a terápiás folyamatnak vagyunk a részesei. ♦

MIÉRT ÉRDEMES AUGUSZTUSBAN MEGLÁTOGATNI A VÁRAT?

A Szent István-termet és a palota déli összekötő szárnyát augusztus huszadikán adják át, a hírek szerint az első napokban ingyenesen lesz látogatható nemcsak maga a díszterem, hanem a hozzá kapcsolódó kiállítás is.

Szintén látogatható a kifejezetten izgalmas, interaktív „A Hauszmann-sztori” című kiállítás az A épületben. Már ihatunk egy kávét, ehetünk egy süteményt a szintén felújított Mátyás kútja mellett, a Főőrségben kialakított étteremben.

És persze ellenőrizni lehet majd, hol tartanak a munkálatok a cikkben felsorolt többi helyszínen is. Aki pedig vezetett látogatáson szeretne részt venni, annak ajánljuk a Várkapitányság budaivarsetak.hu oldalát, ahol tematikus, nagyon tartalmas idegenvezetésekre lehet jelentkezni különféle vári helyszíneken.

SZÖVEG –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
VILÁG-KÉP

◆ Robin Ulery az amerikai álmodó éli a minden napokban a floridai Orlando mellett, a festői Johns-tó partján épült házában. Nyugdíjas hölgyként órákat tölt kertészkedéssel, reggelenként pedig kajakba pattan fényképezőgéppel, hogy a tó gazdag madárvilágát dokumentálja. „Három éve kezdett fészkelni az otthonom közelében egy pár kanadai daru. Azóta rendszeresen fényképezem őket, több fióka fejlődését volt szerencsém már végignézni. Éppen kiveztem egy szeles tavaszi reggelen, és legnagyobb szerencsémre pont akkor kelt ki két fióka! De az időjárás nem volt kegyes hozzám, néha akkora hullámok között hánykolódtam, hogy a fészket sem láttam” – számolt be Robin az Orlando Weeklynek. Az amatőr természettfotós végül technikai beállításokkal kísérletezve lett úrrá a viharos körülményeken, és – ahogy fogalmazott – elete fényképét készíthette el arról a megható pillanatról, amikor **az egyik fióka** először tekint körbe anyukája hátáról. Robin Ulery fényképét az USA egyik legnagyobb madárvédelmi szervezete, a National Audubon Society rangos fotópályázatán jutalmazták első helyezéssel. A kanadai darvakat a szigorú védelem ellenére még mindig üldözik a farmerek. Robin képén valószínűleg a floridai daru (*Grus canadensis pratensis*) alfajt láthatjuk, ezt az Audubon jelentése szerint a kihalás veszélye fenyegeti.

A 12. alkalommal megrendezett Audubon Photography Awards pályázatára idén több mint 2500 fotós jelentkezett, a győztes madárfotókból a szervezet honlapján (audubon.org) nézhetünk meg egy szép galériát. ◆

